

Justisdepartementet,
Lovavdelingen,
Postboks 8005 Dep,
0030 Oslo

Oslo 24.02.09

Høringsuttalelse vedrørende reduksjon av inkassosatsene

Arbeidssøkerforbundet i Norge (AFO) er i utgangspunktet meget positive til den foreslalte reduksjonen av inkassosatsene.

Ønsker ytterligere reduksjoner av satsene.

AFO har i lang tid gitt uttrykk for at tiden var overmoden for en slik reduksjon. Vi kunne ønsket at departementet hadde redusert satsene enda mer enn det som her er foreslått.

Årsaken til at vi mener at en slik reduksjon er nødvendig er flere, men den viktigste er at vi mener at dette er et viktig bidrag til fattigdomsbekjempelse i Norge.

Økte muligheter til å gjøre opp for seg.

Samtidig vet AFO at mange mennesker gir opp forsøkene på å gjøre opp for seg når de blir møtt med så høye inkassosatser som det de møter i dag. Det sier seg selv at dersom det er vanskelig å betale et beløp som blir doblet, i noen tilfeller mangedoblet, pga høye inkassosatser, så kan dette heller ikke være en ønsket situasjon fra hovedkravets eier.

Noe helt annet, men ikke mindre viktig, er at de høye satsene ikke står i forhold til den arbeidsinnsatsen de enkelte inkassoselskapene som regel legger ned i den enkelte sak.

Innkassolovens § 17

AFO hadde gjerne sett at departementet gjorde nødvendige endringer i inkassolovens § 17, slik at kredittgiver selv må bære en større andel, og dermed risiko, ved å måtte dekke en større del av inkassokostnadene selv. Dette vil sannsynligvis gjøre det vanskeligere å få innvilget kredit for enkelte søker, men det mener AFO er en lav pris for å inngå at enkelte havner i inkassobransjens klør.

Vi vil spesielt kommentere noen av punktene under punkt 5.4 Nokre aktuelle problemstillinger

5.4 Nokre aktuelle problemstillingar

Spørsmålet om korleis inkassokostnadene skal fordelast mellom dei involverte partane, må drøftast med utgangspunkt i dei interessene som gjer seg gjeldande. Kravshavaren si interesse ligg først og fremst i ei rask og effektiv inndriving som ikkje påfører han nemnande meirkostnader. Skyldnaren er naturlegvis interessert i at erstatningsansvaret blir så lite som mogleg. Inkassator er i første rekke interessert i god forteneste. I tillegg må det takast omsyn til meir allmenne samfunnsinteresser. Det kan t.d. vere spørsmål om kva slags system som er det beste i eit samfunnsøkonomisk perspektiv.

Kommentar:

AFO mener at det beste i et samfunnsøkonomisk perspektiv er at skyldnere gis mulighet til å gjøre opp for seg.

Som argument for at kravshavaren skal bere delar av inkassokostnadene, blir det gjerne vist til at det er han som yter kreditt, og som kjøper ei teneste av inkassoforetaket. Hovudsynspunktet er at kravshavaren vil bli tvungen til å gjennomføre grundigare kredittvurderingar dersom han sjølv må dekke delar av kostnadene ved å drive inn kravet. På denne måten kan ein hindre at folk tek opp gjeld som dei ikkje er i stand til å betale.

Det kan vere delte meininger om kor stor vekt eit slikt argument skal ha. For det første vil kredittytaren uansett ha interesse av at det blir gjennomført ei forsvarleg kredittvurdering, fordi han elles risikerer å tape på engasjementet. At han kan belaste skyldnaren med inkassokostnadene er til lita trøyst dersom skyldnaren ikkje er i stand til å betale verken hovudkrav, renter eller inkassokostnader. For det andre kan det hevdast at den kontraktsrettslege frårådningssplikta er eit meir eigna verkemiddel dersom formålet er å sikre ei forsvarleg kredittvurdering. Reglar om frårådningssplikt i forbrukarforhold er gitt i både lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag (finansavtaleloven) § 47 og lov 21. juni 1985 nr. 82 om kredittkjøp m.m. § 9 a (den sistnemnde føresegna gjeld frå 1. januar 2009). Verknaden av brot på frårådningssplikta er at den økonomiske skyldnaden til forbrukaren kan lempast. Mellom næringsdrivande må spørsmålet om frårådningssplikt vurderast etter allmenne avtalerettslege reglar. For det tredje er ikkje argumentet gyldig i forhold til ufrivillige kravshavarar, t.d. ein skadeliden som har eit erstatningskrav mot skadevaldaren.

Kommentar:

Her vil vi spesielt kommentere frarådningsplikten. Slik dette fungerer i dag, kan vi vanskelig se at frarådningsplikten fungerer i det store og det hele. Slik vi har registrert det i saker vi har vært involvert i som rådgivere/saksbehandlere er det aldri blitt dokumentert at noen har blitt frarådet å ta opp en kreditt. Et minimum må være at kreditor kan

Post-/besøksadr. Arbeidssøkerforbundet(AFO) Grensen 8 0159 Oslo Org.nr. 979 882 092	Tlf. 22 33 05 63 Fax. 22 33 65 93	E-post af@af.no	Postgiro, drift: 7874.05.25793	Postgiro, kontingent: 7874.05.25785
---	--	--	-----------------------------------	--

dokumentere skriftlig at en forbruker er blitt frarådet å ta opp kreditten, spesielt må dette være et krav dersom en kreditt er blitt innvilget etter at en kredittgiver har benyttet seg av sin lovpålagte frarådningsplikt. AFO har sett tilfeller der en forbruker først har blitt frarådet å ta opp kreditt, for så å få den innvilget i andre omgang.

AFO er av den oppfatning at det er på sin plass å skyve mer av risikoen over på kredittgiver. Vi er enige i at dette muligens vil medføre at det blir vanskeligere å oppnå kreditt for enkelte. I den forbindelse vil AFO spesielt peke på at det nok er enklere å takle at en ikke blir innvilget en kreditt, enn å oppleve at en ikke kan klare å gjøre opp for seg.

Ved vurderinga av korleis inkassokostnadene skal fordelast, må det også takast omsyn til konsekvensane av ei eventuell omlegging av systemet. I det følgjande blir det peikt på nokre moglege konsekvensar:

- *Færre gjeldsoffer? Storleiken på inkassosalæra er neppe det som primært skaper gjeldsoffer, men høge inkassosalær kan vere med på å forsterke allereie eksisterande betalingsproblem.*

Kommentar:

Dette er en påstand AFO kan si seg enig i, men vi vil påstå at høye inkassosalærer vil forsterke allerede oppståtte betalingsproblemer.

- *Vanskelegare tilgang på usikra kreditt? Om kravshavarane sjølve må dekke ein større del av inndrivingskostnadene, kan det føre til at kravshavarane blir meir tilbakehaldne med å yte usikra kreditt. Dette kan vere positivt så langt det fører til at det ikkje blir ytt kreditt til personar som ikkje er kredittverdige. Det vil derimot vere uheldig om kreditten blir dyrare og vanskelegare tilgjengeleg for personar som har tilstrekkeleg betalingsevne.*

Kommentar:

Som nevnt over har ikke AFO noen betenkigheter med at det blir vanskeligere å få innvilget kreditt. Det blir kredittgivernes "problem" om de gir kreditter til kreditsøkere som egentlig ikke burde ha fått denne innvilget. Dersom kredittgiverne ønsker å skyve/fordele eventuelle kostnader med inkasso over på prisene for sine tjenester, så er det klart at det vil kunne oppfattes som urettferdig for det flertallet som tross alt overholder sine forpliktelser. Samtidig er det slik at dersom de gjør det, så vil nok dette markedet reagere og ikke benytte seg av selskaper som fordeler eventuelle kostnader på denne måten.

- *Svekka betalingsmoral? Tal frå Kredittilsynet viser at talet på saker som inkassoforetaka har hatt til behandling i løpet av første halvår 2008, har auka monaleg samanlikna med første halvår 2007. Den samla gjelta til inndriving i inkassoforetaka auka òg markert i forhold*

Post-/besøksadr. Arbeidssøkerforbundet(AFO) Grensen 8 0159 Oslo Org.nr. 979 882 092	Tlf. 22 33 05 63 Fax. 22 33 65 93	E-post af0@af0.no	Postgiro, drift: 7874.05.25793	Postgiro, kontingent: 7874.05.25785
		Web-adr.: http://www.af0.no		

til den same perioden i fjar. Gjelda er no på over 49 milliardar kroner, og ho har til saman auka med over 20 milliardar kroner dei siste ti åra trass i relativt gode økonomiske tider. Det kan hevdast at ein kraftig reduksjon i inkassosalæra vil vere eit steg i feil retning i ein situasjon med svekka betalingsmoral. Mindre reduksjonar i inkassosalæra har på si side neppe så stor innverknad på betalingsmoralen, ettersom salærnivået i dag er forholdsvis høgt.

Kommentar:

AFO er av den oppfatning at det i all hovedsak ikke er det departementet kaller "dårlig betalingsmoral", som er hovedproblemet i de mange sakene vi har kommet i kontakt med gjennom arbeidet i forhold til de menneskene som har tatt kontakt med oss.

Hovedproblemet for disse menneskene er ofte bortfall av inntekt ved arbeidsledighet, skilsmisse, langvarig sykdom, rehabilitering, attføring osv. Dette er årsaker som ingen planlegger, men som mange kommer opp i gjennom livet og som ikke har noe med såkalt "dårlig betalingsmoral" å gjøre.

- *Meir effektiv inndriving? Reduserte inkassosalær kan tvinge inkassoforetaka til å kutte kostnader og drive meir effektivt.*

Kommentar:

Slik AFO ser det, så kan det være vanskelig å se hvordan inkassobransjen skal drive mer effektivt. Dersom vi ser på de sakene de sender til Namsfogder og forliksråd over det ganske land, så skal det godt gjøres å gjøre de sakene mindre opplysende for en skyldner som økonomien har ramlet sammen for og som muligens har flere kreditorer/saker. En mer effektiv saksbehandling fra inkassobransjen vil muligens være å gjøre kravene mer opplysende, helt fra "varsel om inkasso", "betalingsoppfordring" og "krav om direkte inndrivning" til en eventuell forliksklage.

- *Meir hardhendt inndriving? Mindre marginar kan tenkjast å resultere i meir aggressiv inkasso.*

Kommentar:

Det er mulig at mindre marginer for inkassobransjen kan medføre en mer aggressiv inkasso, men denne virksomheten er regulert gjennom inkassoloven og det som i denne loven beskrives som god inkassoskikk og dette vil ikke bli endret i dette forslaget fra departementet.

Kredittilsynet overvåker også bransjen og AFO forventer at tilsynet utfører dette tilsynet og at de slår ned på en mulig mer aggressiv opptreden fra bransjen. Dersom det er en mer aggressiv inkasso fra firmaer/privatpersoner, så vil dette etter AFOs oppfatning kunne rammes

av bestemmelser om trusler og lignende i straffeloven og vil dermed være en sak for politiet.

- *Meir eigeninkasso? Ein kraftig reduksjon i inkassosalæra kan gjere eigeninkasso til eit meir aktuelt alternativ. På den eine sida kan det hevdast at ein dermed blir kvitt eit fordyrande mellomledd. På den andre sida kan ein risikere meir hardhendt inndriving, dels fordi kravshavaren har ei sterk eigeninteresse i inndrivinga, dels fordi kravshavaren ofte har mindre kjennskap til inkassoreglane enn det ein inkassator har, og dels fordi denne typen eigeninkasso ikkje er underlagt tilsyn frå Kredittilsynet.*

Kommentar:

Dette er selvsagt et en aktuell problemstilling, men samtidig er det slik at næringsdrivende ofte har knyttet til seg regnskapsfirmaer osv., som ofte har kunnskap også om inkassoloven og dens forskrifter. Ellers er det i en slik situasjon helt nødvendig at den som skal drive eigeninkasso må sette seg inn i gjeldende lovgivning på området. Som nevnt over er brudd på loven for de som driver eigeninkasso en mulig sak for politiet.

- *Meir oppkjøpsinkasso? Dersom kravshavaren må dekkje ein større del av inkassokostnadene sjølv, kan det tenkjast at han vil vere betre tent med å selje kravet til eit foretak som driv med oppkjøpsinkasso. Om slik profesjonell eigeninkasso blir meir lønsamt enn framandinkasso, er det mogleg at ein del inkassoforetak vil leggje om drifta frå framandinkasso til oppkjøpsinkasso. Inkassatoren vil då få ei sterkare interesse i utfallet av inndrivningsprosessen, noko som kan resultere i hardare pågang overfor skyldnarane.*

Kommentar:

AFO er av den oppfatning at skyldneren bør få anledning til å kjøpe sine egne krav, dersom kravseieren velger å selge dette til et profesjonelt inkassoselskap. Det er urettferdig for skyldneren at et selskap for eksempel kjøper et krav for 30 % av pålydende, for så å kreve inn hele beløpet fra skyldneren. Det er ikke uvanlig at dersom en kravseier går til et slikt skritt allerede har avskrevet beløpet som tap og muligens i praksis har fordelt tapet på eiere eller andre kunder.

Det er fortsatt slik at både inkassoloven og inkassoforskriften gjelde tilfeller som dette og Kredittilsynet skal overvåke også denne delen av inkassobransjens virksomhet.

- *Skilje mellom krav mot forbrukarar og næringsdrivande? Ei ordning som går ut på at kravshavaren og skyldnaren skal dele inndrivningskostnadene likt mellom seg, vil neppe vere i samsvar med direktivet om kamp mot forseinka betaling i handelsforhold, jf. punkt*

Post-/besøksadr. Arbeidssøkerforbundet(AFO) Grensen 8 0159 Oslo Org.nr. 979 882 092	Tlf. 22 33 05 63 Fax. 22 33 65 93	E-post afo@afo.no Web-adr.: http://www.afo.no	Postgiro, drift: 7874.05.25793	Postgiro, kontingent: 7874.05.25785
---	--	---	-----------------------------------	--

5.3 ovanfor. Innføring av eit prinsipp om likedeling av inkassokostnader vil derfor mest truleg berre kunne skje i forbrukarforhold. Det kan hevdast at eit skilje mellom forbrukarkrav og næringskrav vil verke kompliserande. Mot dette kan det visast til at finsk rett allereie byggjer på ei slikt skilje, og at det også bør vere mogleg å gjennomføre det i norsk rett slik ein i norsk rett allereie har eigne forbrukarreglar på andre område.

Kommentar:

AFO mener det er fornuftig å skille mellom krav mellom næringsdrivende, næringsdrivende og forbrukere og mellom privatpersoner.

Ved vurderinga av om ein skal forlate prinsippet i inkassolova § 17, må det også takast omsyn til meir allmenne rettferdsoppfatningar. Både formuesretten og erstatningsretten byggjer på eit utgangspunkt om at den som påfører nokon eit økonomisk tap, må bøte på dette. Dette er utsLAG av ein rettferdstanke. Eit slikt prinsipp kan også ha ein viktig åtferdsnormererande funksjon.

Kommentar:

AFO mener at tankegangen som gjennomsyrer dette avsnittet oser av gammeldags moralisme. Vi mener det er viktig å understreke at de aller fleste har havnet i et økonomisk uføre pga utenforliggende årsaker (som nevnt over) og at det dermed ikke er nødvendig med en adferdsnormererende funksjon i denne forbindelse.

Det kan også vere spørsmål om kor stor vekt ein skal leggje på rettstradisjonen på området. I Noreg er det tradisjon for at kravshavaren skal kunne overlate inndrivinga til ein inkassator utan sjølv å måtte dekke kostnadene ved det. Det vil kunne gi seg utilsikta utsLAG dersom ein gjer grunnleggjande endringar i eit system som har utvikla seg over lang tid. Mot dette kan det hevdast at ein ikkje bør kjenne seg bunden av tradisjonen dersom ein er overtydd om at andre løysingar er meir formålstenlege.

Endeleg kan det vere grunn til å sjå det prinsipielle spørsmålet i lys av endringsframlegga i punkt 7, jf. punkt 4, i høyningsnotatet her. Endringsframlegga inneber ein vesentleg reduksjon av maksimalsatsane og kan vere med på å dempe behovet for meir vidtgåande endringar. Sjølv innanfor ramma av prinsippet i inkassolova § 17 er det eit nokså vidt rom for å betre den økonomiske stillinga til skyldnarane ved inkasso. Det kan derfor hevdast at det ikkje er naudsynt med ei total omlegging av systemet. Skulle det likevel vere ønske om å bringe dei norske satsane ned på svensk nivå, er det på det reine at inkassolova § 17 må endrast.

Kommentar:

Post-/besøksadr. Arbeidssøkerforbundet(AFO) Grensen 8 0159 Oslo Org.nr. 979 882 092	Tlf. 22 33 05 63 Fax. 22 33 65 93	E-post afo@afo.no	Postgiro, drift: 7874.05.25793	Postgiro, kontingent: 7874.05.25785
		Web-adr.: http://www.afo.no		

AFO mener det ikke er noen grunn til å føle seg bundet av tidligere rettstradisjoner på dette området og vi vil derfor utfordre departementet til å endre Inkassolovens § 17, slik at det kan bli mulig å bringe inkassosatsene ned på et nivå som tilsvarer det svenske.

Annet

AFO ber departementet å gjøre endringer i inkassoloven/inkassoforskriften som klargjør at når en skyldner foretar innbetalinger til inkassoselskapet så skal innbetalingen trekkes fra hovedstol (det opprinnelige krav) og ikke trekkes i fra på inkassoselskapenes salærer først. I dagens praksis så kommanderer inkassoselskapene for eksempel forliksrådet til å trekke i fra eventuelle innbetalinger på sine salærer før hovedstolen reduseres. Med tanke på at renter på salærer er lik den alminnelige forsinkelsesrente og rentene på hovedstolen kan være mellom 20 – 40 % så er dette ikke betydningsløst for skyldneren.

AFO er alvorlig bekymret for det rentenivået kredittkortselskapene tar ved forsinket betaling, rentene kommer ved forsinket betaling kommer ofte opp i mellom 20 – 40 %. Noe som også er direkte drepende for den som kommer opp i en situasjon der de får betalingsproblemer. AFO er klar over at selskapene forsvarer dette med risiko og at renten er avtalt. Dette er også AFO klar over, men vi vet også at dette er med på å sette en skyldner i en situasjon der skyldner heller ikke er i stand til å gjøre opp for seg i overskuelig framtid. En situasjon verken kravseier, skyldner eller samfunnet er tjent med. AFO mener at departementet bør foreslå endringer i gjeldende lovverk på området, som setter en maksimal rente ved forsinket betaling tilsvarende den alminnelige forsinkelsesrente.

Generelt

AFO kan ikke se at den voldsomme økningen av inkassosatsene på det departementet omtalere som de høyeste beløpene (i forhold til de laveste beløpene i forslaget), kan forsvares med at det ofte medfører mer arbeid i forhold til de lavere beløpene. Dette mener AFO er en feilaktig påstand og i de aller fleste tilfellene medfører det ikke noe merarbeid for inkassoselskapene. Noe helt annet er at de alelrede i gjeldende lov- og forskriftsverk har mulighet til å kreve en enda høyere sats, men da må de dokumentere dette merarbeidet ovenfor for eksempel forliksrådet/tingretten. Da blir det opp til forliksrådet/tingretten å avgjøre om dette skal tilkjennes.

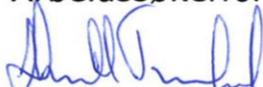
AFO ser også med bekymring på en gryende utvikling i forhold til den nye tvistelovens begrensninger om domskompetansen til forliksrådet. I den næværende småkravsprosessen strekker ikke domskompetansen til forliksrådet seg til et beløp høyere enn kr 125 000,-, dette medfører at en skyldner som blir presentert et krav på over dette beløpet i praksis ofte er nødt til å skaffe seg advokatbistand for å få saken prøvd av en rettsinstans. Dette påfører en skyldner økte utgifter i forhold til om saken hadde blitt ført i forliksrådet, slik som den kunne bli med den gamle

tvistemålsloven. Den nye tvisteloven er slik AFO ser det med på å svekke den svakeste parts rettsikkerhet. AFO er klar over at den nye tvisteloven skal evalueres på et senere tidspunkt, men vi mener det var riktig å påpeke dette også i forbindelse med denne høringen.

Avslutning

AFO ser i utgangspunktet positivt på de foreslalte reduksjonene av inkassosatsene og ber departementet iverksette endringene snarest mulig.

Med vennlig hilsen
Arbeidssøkerforbundet i Norge

Harald Trulsrud
Forbundsleder